

totū habes illi scipue dno, qd te fecit, & bñfecit tibi: q tibi mīstrat sicuti curius: aeris tēperē, fecūditatē terræ, fructū ubertatē. Huic reuera totis medullis, totis uirib⁹ seruēdū, ne forte indignationis oculo te respiciat, & despiciat: cōterat in æternū & i seculum sēli. Nō arbitror autē q te tāta rapet infania: ut & hic mīnimum tuū nomīnare nēdū numerare psumas. Expone ergo mihi cui horū quatuor proponas reddere q debes: cū unūquisq; tam interu⁹ quān æternus exactor sit: ut te possit singulariter suffocare. Eya domine uim patior, respōde pro me. In manus tuas cōmēdo mīnūtū meū: tu psolue oib⁹, tu ab oib⁹ libera: q tu es de⁹ & nō hō, & q hoib⁹ ipōssibile est, pōssibile est tibi. Qd habuit, & fecit, dñe habe me excusatam: qā imperfectū meum uiderūt oculi tui. Quid ergo amplius grūmēt dices, nīmū laboramus, nīmū scīuamus, nīmū uigilam⁹: cum nec millefima imo nec nīmūma partē debitorū suorū ualeat respōdere? Hæc est fortasse fratres: illa uera uestra quadragesima nō exterior, sed interior: quæ nō corticem sacramētis: sed adipē frumētū cōrīnec. Si em̄ unūquisq; istorū quatuor & p se & p se oēm decalogi pfectionē debetis pfecto decē quater ducta quadragesima uestra facim⁹: quā custodire uos oporteat oib⁹ debis uitæ uisæ. Et ipse qui uos cōgregauit in loco isto uitā uestrā cōseruēt in ope sanctorū: ut cum ipse apparuerit uitā uestrā, & uos appareritis cum ipso in gloria.

De septem spiritibus. Sermo.

Magister gentiū paulus ex occasiōe ipsius spūalis naturæ qua uitam⁹ ad spūale cōuersationē excitat discipulos ait. Si spū uisum⁹: spūritū & ambulem⁹. Ac si dicat. Si in suam nō pdest qe qua: sed spūritus est q uiuificat spm: separe oportet p̄cio sum ad uisū: & digniorē prapone re partē: ut secūdam spm ambulem⁹: nō sīn carnē. Ad spm em̄ debet fieri cōuersio carnis: ut seruat ipsa & nō seruat et: ut dicat spūritus seruo suo: ueni & ueniat: fac hoc & faciat illud. Sic em̄ erit uxor nostra sicut uitæ abundas, & saluabitur per generationem filiorum qui sunt opera bona, si fuerit ipsa quidē in lateribus domus nr̄: id est in abscōdito & humilī loco: aia uerō resideat in medio tanquā domina: tanquā mater familias tanquā iudex: ut fiat qd scriptum est. Aia mea in manib⁹ meis semp. Maledictus em̄ spū ille q parēte sua deteriorē facit. Maledict⁹ hō q pacē sitēre, & ut dux nō beneficit. Deniq; ut testat idē apls. Si sīn carnē uixerimus, moriemur: qm̄ qui in carne ambulat deo placere nō possunt, & qui seminat in dno de carne metēt cōruptiōnē. Si autē spūritu facta carnis mortificauerim⁹ uinemus: qm̄ qui spūritu dei aguntur hī filij dei sunt: & q seminat in spūritu: de spūritu metēt uitā æternam. Prudēter p̄inde fratres & nō ad insipientiā nobis spūrituale elegim⁹ uitā: castigare s. corpus & seruiri subicere, & deū q spū est adorare in spūritu & ueritate. Sed quia spūrituū diuersa sunt ḡna: necessaria est nobis eorum discretio p̄ 1. Ioa. 4. certū cum ab aplo didicerimus: nō oī spū esse credēdū. Videt em̄ pōt minus erudit⁹, & q parum exercitatos habet sensus: oēm cogitationē non alterius quān spūitus humani spūritus esse sermonē: qd nō ita esse & certa fidei P̄sal. 84 ueritas pbat, & diuinarum rēsimōia scripturarū. Audiā, Zach. 2 inquit, p̄pheta, nō quid ego loquar, sed quid loquatur in P̄sal. 77. me dñs deus. Et alius p̄pheta. Angelus, inquit, q loquitur. Co. 11. batur in me &c. Et in psalmo didicimus fieri immissiōes etiā p̄ angelos malos. Vnde & timet apls: ne sicut serpēs decepit Eua astutia sua, sic & discipulorum qbus loquit corda decipiantur ab eo utiq; cuius ipse paulus astutias nō ignorat. Vñ & dicit. Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinē, sed aduersus principes & p̄tates, aduersus mundi regentes tenebrarum harum. Est tñ spū carnis nō bonum: manifeste idē apls idcat, ubi inflatos spūritu carnis fux quos dā esse testat. Et esse etiā spū hui⁹ mundi declarat ubi gloriatur in dño p se pariter & pro 1. Cor. 2. discipulis suis nō q eū acceperint, sed spūritum qui à deo est: ut sciamus, inquit, quæ à deo donata sunt nobis. Sunt

Gala. 5.

Iob. 13.

Rom. 8.

1. Ioa. 4.

P̄sal. 84.

Zach. 2.

P̄sal. 77.

Co. 11.

Eph. 6.

1. Cor. 2.

ergo hī duo satellites maligni illius principis tenebrarū: ut dicitur spūs nequitie spū carnis & spū huius mundi. Quisq; ergo ex his trib⁹ spūritib⁹ spū nō loquat me cre damus ei qm̄ sanguinē sicut nō qdē corpori: sed qd gra uis⁹ esse aiarū. Sed qm̄ spūalis oim natura ē a fermōib⁹ cō rī cognoscem⁹ eos, & q spūs sit q loquat: ipsa suggestio declarabit. Semp em̄ spūs carnis mollis: spūs mūdī uana: spūs malitie semp amara loquitur. Quoties ergo impo rime (ut asollet) carnalis cogitatio metē pulsat, uerbi gra tia: cū de potu, de cibo, de somno, ceterisq; sibi bus ad car nis curā primētib⁹ cogitātes: hūano quodā mardescimus desiderio: certū sit nobis spū carnis ē q loquit, & tāquā aduersariū repellentē dicentes. Vade retro sathana: qm̄ non sapis ea que dei sunt: sed magis sapia tua inuiscata deo. Cū autē nō de illecebris carnis sed de ambitioe seculi de iactātia & arrogātia: ceterisq; sibi bus cogitatio uana uersat in cordib⁹ nostris, spūs mūdī est qui loquitur, longē perniciosior hostis, & maioris sollicitudine repellendus. In terdum uerō satellitibus istis, terga uertētib⁹ spūs ipse habēs itā magnā tāquā leo rugies insurgit aduersus nos: cū uidelicet non ad uoluptatē carnis aut seculi uanitatē: sed ad itā, ad ipsonē, ad inuidiā, ad amaritudinē animi puocatur, impertumē ingerēdo si qd mīn⁹ amīcabīlīter mīnusue discrete factū uidet aut dicit: si qua deniq; aut in signo aut in opere quolibet data uidet indignationis occasio: materia suspitiōis. Huic ergo cogitatio non aliter quān ipi diabolo resistēdi est: nec aliter ab ea quā ubi ipsa p̄ditiōne cauendū. Scriptū est em̄. In patētia uestra possidebitis aias uestras. Fir tñ aliqñ ut spūs nō à quolibet horū trīscēbro supatus & seru⁹ addit⁹ illi, in suam spū p̄mice heu uices illius agat: ut iam sine oī alterius spūs suggestiōne: ipsa ex se aiat: uoluptuosas aut uanas aut amaras pariat cogitātiōes. Iā uerō nō facile arbitor posse discerni: qm̄ noster ipse loquitur spūs: quādoque loquē remaleterum audiat quēlibet de tribus illis. Sed qd refert quicūq; loquat dñū uisū & idem sit qd loquitur: Quid refert loquētis nosse personā: dū constat p̄uicōsum esse qd loquit: Si inimicus est: refite uti riter inimico: si tu ipse spūs est argue eū: & miserabiliter plange q in tātam miseria & tā miserabilē deuenerit seruiturē. Quoties uerō sup castigando corpore humillādo corde seruāda unitate & charitate fratrib⁹ exhibenda: sen ceteris uirtutibus acq rēdis, cōseruādis: amplificādis: salubris cogitatio in mem⁹ te ueratur: diūm sine dubio spūs est qui loquit: aut per seipsum sanē: aut per angelū suū. Et quemadmodū de hu mano aut maligno spū dicitur: sic & de angelico & de diuīno. Nec facile est quis loquat discerneret: nec ignorare p̄ uculosum p̄sertim cū certū sit angelū bonū nunquā loqui ex semetipso: sed deū ē q loq; in ipso. Studiōsi⁹ q̄ dē cēps cōsideremus quonā modo malignorū illorum spūritū suggestiōes audierim⁹ quāta indignatione abicere debeam⁹: auertētes aures nr̄as ne audiam⁹ sanguinem, & sapiam quā reuelat caro & sanguis: puulos quoq; baby lonis, cogitatus scilicet midanos ab ipso misio tenentes & alludētes ad petrā: ipsum etiā malignū cū tentationib⁹ suis à conspectu cordis nr̄i abicētes & deducētes ad nī hū. Eas uerō cogitationes suscipiētes: & ueritatis nos ammonent tota deuotione suscipiētes: diuinā dignatio nī gratiā habeamus: nec aliqñ tantē benignitati inuenia mur in gratificētis qm̄ ipse est q loq; iustitā: ipse em̄ cui⁹ sermo ueritas est. Quāta em̄ temeritatis: imo quante insa nte est: si forte dū alioquif nos domin⁹ malefatis: nos in sensati auertamus aures & ad nescio quas ineprias conter tamur: Quāta est hec iniuria quā grauius uindicāda: cū uillissim⁹ uermis clamantē ad se audire de digna creatore uniuersitatis. Quanta uerō & quā inexcussibilis diuinæ di gnatio bonitatis que quotidie in seipso nos: in seculis auertentes aures: obduarētes corda & nihilominus clamāt ad nos & iugiter clamant i placebis: Vēre in placebis: quia in latitudine claritatis. Ecce enim bonorū meorū nō eges dñe, & tñ dicit: conuertimini filij hominum. Et iterum clā

Mat. 16.

Luc. 21.

Casi. 6.

1. Reg. 3.

Iaco. 3.

Luc. 11.

P̄sa. 147.

Ca. 5.

Ioan. 15.

mitas. Reuertere reuertere sumamitis: reuertere reuertere ut iteumam te. Propterea obsecro uos dilectissimi qui re mīnūtiminī dñi ne taceatis & ne detis silentiū et: audieres luxiger quid loquat i uobis dñs de qm̄ loquit pacē. For lux & doceta anima que uobis futurū diuinū percipit in file tio: frequenter iterans illud samuelis. Loquere dñe quia audit seruus tuus. Hic ergo hodiernus sermo finem acci piat ut etiā tacētib⁹ nobis deū intus audiamus loquentē & suadet de regno suo tanto utilius, quāto subtilius per hanc domam inspiratiōem. Si qua tamen adhuc de audiēda hac domini uoce ipse suggesterit, alio sermōe tractabim⁹: ne p̄sertim in tam utili ac spūrituali materia mentes ue stras longitudine sermonis oneremus.

De multiplici utilitate uerbi dei. Sermo.

Emetis credo quemadmodū hesterno sermōe, de ea que nobis admodū necessaria est, discre tione spūritum ammonuerim⁹: sollicitudinem uestrā: ut cōtra uenatos serpentes antiqui si bilos, cōtra mortiferos sirenas: aures cordis iugiter obturare studeatis: ut nec spm̄ carnis loquēte: nec spm̄ mūdī uana suggerētē: nec spm̄ nequitie audiat in mīntentem amaritudines & scandala seminatē. D Sed huius spūs astutias nosse necesse est huius cogitātiōes nō expedit ignorare. Interdum enim trāfigurā se malign⁹ ille & nequam spūritus in angelū lucis: ut uirtutis simula tione plus noceat. Sed & tunc quoq; si diligenter aduer titus: non inuincit nisi amaritudinis & discordiē semī naria spargit. Sua det enim nonnullis singularia scēmia quæ dā: unde ceteri scandali zētur: non quia scēmū dīli gā: sed quia scādalo delectat. Nō multa quoq; in hūc mo dum solet afferre, que tamē à diuina sapientia facile discer nent: si aplicā illa beati facobi dīmissiōne p̄x oculis ha beamus: qui diuinā describit sapientia ait. Sapientia que à deo est, primū quidē pudica est: deinde pacifica. Omnē ergo cogitationem in qua hoc duo nō concurrunt: à dei sapientia aliena esse nō dubites. Eā ergo que pudica uidē tur: nec ad uitā trahit aperte: sed uirtutis p̄tendit imā ginem: tūc demū à deo noueris esse si pacifica sit: si p̄x lae ritū atq; spūritū fratū approbat iudicio: qm̄ non faciet dñs de⁹ uerū dñō nō reuelauerit seruis suis. Quāta uerō deuotiō: quāta hūilitate, quāta sollicitudine cogitatio sa lubris: nō aliter quān diuinę dignationis sermo suscipi debeat, & hesterno sermōe partim iam diximus, & hodiē no nihilominus aliquāto latius perfluere conabimur.

Beati em̄ qui audiat uerbi dei & custodit illud, uultis nosse quān beati? Primū quidē sonā in aurib⁹ aie uox diuina cōturbat, & rētrē dīdicat⁹: sed continuo si bene aduerteris uiuificat, liquefacit, calefacit, illuminat, mun dat. Deniq; & cibus noster est & gladius & medicina & cōfirmatio & requies: resurrexerit quoq; & consummatio nr̄a. Nec mireris q uerbi dei tā nūc inueniat oia in oib⁹ esse: quantū p̄spectat ad iustificationē: si quidē & futurum est oia in oibus ad glorificationē. Audiāt & illud p̄cōr & cōturbabit uerē ei⁹: à uoce illa carnalis aia cōtremiscet. Oia nāq; cordis secreta rīmat atq; p̄ndicat sermo uisus & efficax: cordiū atq; cogitationū p̄scurator. B Vnde & licet mortu⁹ in p̄cō: si audieris uocē fili dei uites. Ser mo em̄ qui loquitur: spūs & uita est. Si cor tuū indurātū est: memēto scripture dicētis. Emitte uerbi sum & liq; faciet ea. Et itē. Aia mea liq; facta est ut dilect⁹ locut⁹ est. Si tepid⁹ es & enomi iam formidas, nō distcedas ab eloquio domini & insinabit te, quia eloquiū eius ignitū ualde. Q; si tenebras ignoratē plāgis: diligeret audi qd loqua tur in te dñs de⁹, & erit lucerna pedib⁹ tuis uerbi dñi, & lumen semitis tuis. At fortassis tāto amplius doles: quan to clarior peccata etiā minima illumina agnoscis: sed sanctificabit te pater in ueritate qd est: sermo eius: ut inter aplos audire merearis. Iam uos mō nō dñs estis propter

Ioan. 15. sermone qui loquitur sum uobis. Iā uerō cū laueris man⁹ tuas: ecce paraui in cōspectu tuo mensam: ut non de solo pane uiuas, sed ex oī uerbo qd p̄cedit de ore dei, & in for

titudine cibi illius curras uisā mādatorū eius. Vbi si cōsi stunt aduersum te caltra, & p̄lūiū tētationis insurgit: ar ripe gladiū spūs: qd est uerbi dei, & in eo facile trūphabis. Qd si forte ut est certaminis cōsuetudo cōtingerit ali qñ uulnere rari: mitte uerbi suū & sanabit te, & cripiet te de interitiōib⁹ tuis: ut i te quoq; impleat qd ait ceterio: cui⁹ fides tā magnificē cōmēdat. Dñe, inq; dicit tñ uerbo & sanabit puer me⁹. Sed & si tūctas adhuc consistere & clama: me autē penē moti sum pedes: penē effusi sunt gres P̄sal. 8. sus mei, & in uerbis tuis cōfirmabit te ut expimēto dicas: qm̄ uerbo dñi celi firmati sunt & spūoris ei⁹ ois uirt⁹ eo rū. In his atq; hūmō p̄seuera: i talib⁹ iugiter exercere do neciā dicat spūs ut requiescas à laborib⁹ tuis. In hoc uer bo quiesces dulciter ac suauit soporaberis donec ueniat hora: cū omnes qui in monumentis sunt audiet uocē ei⁹ & procedent. Sed quōd? Alii quidē in iudiciū, alij uerō in uitā æternā. Et quis scit: si est dignus amore nō odior? Tūc maxime memor esto uerbi tui seruo tuo dñe in quo mihi spem dedisti, ut ab auditioe mala nō timeā: sed bea ta magis auditio pducat ad uisionē cum dicas: Venite be nedicti patris mei &c. Quicūq; em̄ cōfitebitur me coram hoibus ait ipse: hunc & ego cōfitebor in conspectu p̄ris mei & angelorum sanctorū: qd nobis cōfiteri dignet ipse qui cōstitutus est iudex uiuorū & mortuorum. Amen.

De quatuor modis orādī, de obsecratione, oratione, postulatione, & gratiarū actione. Sermo.

Quatuor mihi uidentur orandi modos exprime re apli uerba, dicētis. Volo primū fieri obsecra tiones, deinde orones, postulationes, gratiarū actiones. Sunt em̄ quos adhuc p̄tē cōscientia terret & cruciat: nō dñi accepta resistēdi uirtute: tunc scilic et cum primū ipso in p̄cōrū sceno facētes: spūs ueritatis irradiat & excitans erubescere facit & timere deū: dū uidet inmanitatē criminū: meritorū exiguitatē: & uelut ardentē corā se gehēnā expauescētis: qm̄ in seipsis bonū nil inueniūt: aliudē apprehēdūt unde te gantur. Scit em̄ q nō sit tutū in cōspectu dñi de sui uacuos apparere: cō tra legis p̄ceptū, & multominus id p̄sumere pleni stera core manibus auct. Quia ergo timent & merito timent per seipso accedere: student quasi per alios supplicare. Tale est illud orōnis genus: quo foim⁹ uti dicētis. Sano cōpetere ora p̄ nobis, & similia. Maxime uerō illud (obsecratio est manifesta) per passionē tuā libera nos dñe, & cetera in hūc modū. Tale em̄ uidet ac si latius deprehēdit & iam uicīn⁹ suspēdit, qm̄ penitus desperat: nec inuenit in se unde ueniā deprecetur: extēdēs brachia dicit: qā sic passus est xp̄s: ut eorum à qbus tenet aios moueat ad p̄se tate. Credo ego de talib⁹ dici posse: qā regnū celorū uim Matt. 11. patif, & uolētī rapit illud. Vm faciebat regno celorū Luc. 18. publicanus ille: qm̄ dū nō auderet oculos ad celos leuare: ipsum cælum ad se potuit inclinare. Simile aliqd mulier Matt. 9. illa egisse uidet, que prof luuitum sanguinis habēs: dum timeret ad xpm̄ accedere: fecit ab eo v̄tūte exire. Furtim em̄ tetigit simbrām, & curata est ab infirmitate: unde & indignāris quodāmodo uerbi uidet quod de ea dñs ait. Quis me tetigit? Et addidit. Sensi à me exire uirtutē. Nō credo q sit inter nos quispiā: sed forte nōnulli in seculari habitu uel cōuersatione potuerūt aliqñ experiri quid lo quor ut inuisti fluxū sanguinis patēretur: uis iniquā san guinis q regnū dei nō possidebit. Etem q facit p̄tā sero Ioan. 8, uis est p̄tē: nec sua se poterit cōtinere uirtute etiā cū uolet. Huic ergo minime expedit p̄ seipm̄ ad xpm̄ accedere, sed tēgere si quā inuenierit eius simbrā: hoc est eū cōside rare hoīem quē humiliorē uiderit & extremū in ecclesia que est uictis xp̄i: eū iniquā q elegit abiectus esse in domo dei oportet cōsiderare: qm̄ si uerē est simbrā posita in ora uestimētis: ad quā utiq; spūalis unguenti descēdens à capite copia tota decurrit. Hunc si beneficiis aliqbus seu p̄ce humili aut cōfessione pura tetigerit: ut affectum eius erga se moueat ad cōpationem sibi: habeat fidem & sine dubitatione sanabitur. Illud tñ nouerit simbrā non à se: Opera Bernardi, m iij

sed a christo exisse uirtute: q & tangi se protestat in sim- bria. Expressit uobis quatuor potius: quale sit & cuius- que necessarii genus obsecrationis. At uero iam cōtinē- di uirtute accepta securus accedit: qui sibi cōscius fuerit pro delictis praeteritis ueniam querēs & ofone utens: quae nostris oris est ratio: qñ iā ore suo loquitur deo suo. Hic illud est q maria magdalene: quāquam nō minus humilis emoritur: sola illa non sic tñ ueretur accedere, sed rigat la- chrymis pedes, capillis tergit, ungit ungueto, osculatur oro deuote. Vnde satis liquet q oino iā pposuerat in cor- de suo a pctō deinceps abstinere: & quali pfluuiū stabat. Quod si iā cōsecut' es & tu: primū est ut ipsi dño in ora- tione loquēs recogites amos tuos i amaritudine animae tuae. D' Dehinc postquam in lacrimis penitētie aliquā- dtu pferas hilaritate quādā & fiducia cōceptis indul- getiae: accede iā ad postulationes: ut secure tanquā recept' in gram dñi: tibi & cōseruis tuis audeas petere qd' oportet. At fortassis requiras unde aut qñ nosse poteris utri- hac cōsequat' sis indulgentiā. Sic nimirum conseruade humilitatis gratia: diuina solet pietas ordinare: ut quāto q's plus proficere minus se reputet pfectisse. Nā & usq; ad supremum exercitiū spiritualis gradū: si q's cōsequi puerit: aliqd' ei de primi gradus impfectione relinquit: ut uix sibi primū uideat adeptus. At tamē scio q hodie lectū sit in euāgelio: dixerat iesus paralytico: Cōfide fili remittit' tibi peccata tua, & reputatum est ei ad blasphemā. At ille cui nimirū cogitatio hoīs cōstitetur: quid, inquit, cogitatis mala in cordib' uestris? Blasphemare me blas- phematis, & quasi ad excusandum uim uisibilis curatiōis uirtute mhi inuisibile usurpare. Sed ego uos potius bla- phemos esse cōioco: signo pbās uisibilis inuisibile pote- state ut sciat' inqt, quia potestate habet filius hoīs i ter- ra dimitte d' pctā: tunc ait paralytico: Surge tolle lectum tuū & ambula. Et tu ergo si iā surgis desiderio supriorū, si grabatū tollis corp' scilicet a terrenis eleuās uolupta- tibus: ut iā nō seras aia cōcupiscētis eius: sed magis ipsa cut dignū est: regat illud & serat quo nō uult si demū am- bulas q retro sunt obliuiscēs, & ad ea q ante sunt, te extē- des: desiderio & pposito pfecti: curati tē esse dubites. Neq; em surgere poteras si nō aliquid nō uolueras: utpote in cō- cupiscētis uestris. Sic agit omnis q terrena querit ultra necessitate: qui mundāle gloriā scaturit aut uoluptatē. Tale est etiā quod solēt seculares hoies mortem inimico- rum in orationibus postulare: ceteraq; similia quae non oportet. At uero temporalia si defuerint: petenda quidem sunt: quātum necessitas humana requirit: sed iuxta beati Gregorij sententiam: non sunt nimirum requirenda. In genere etiā illa spūalia sunt sine qbus nihilominus salus cōstare pot' ut sermo scientie: gratia curatiōis omniacq; de quibus certum nō habemus qd' expediat nobis utpo- te si te fatigat tentatio: supplicādum quidē pro ea ut au- feratur a te: sed nō nimis obixe: quoniam in talibus me- minisse semper oportet apostolica illi sentētia. Nos em quid oremus sicut oportet nescimus, & deo magis com- mittere quāum temere aliquid apud nos desinere. Haec aut sunt toto affectu & omni tēpore postulāda: haec sunt pro- quibus incessanter & quā obixe poterit, ad deum cla- mont desideria tua, ut habeas gratiā eius bonā: & placere possis in oculis pietatis ipsius, & in eo uiuas & mortaris in ipso ut gloriā eius uideres & ipso frui in perpetuū me- rearis. De his enim dictū est: sine intermissione orate. Vñ & propheta: Exquisiuit (inquit) te factes mea: facis tuam dñe requiram. Et alibi. Vnam peti i dño: ut in habitē in domo dñi omnibus dieb' uita mea. Porro ad quartū

Mar. 9.

Rom. 8.

Luc. 18. Psal. 26. Psal. 26.

genus orationis quod est gratiā actio per paucos attri- gere credo, & quo rariis, eo preciosius est. Multam enim profus gratiā inueniet apud deū: quē iuxta pmissiōem suā exaudiet ante quā inuocet: & testimonium reddet spūi eius spūs quē habet ex deo: qm exauditi est deus: dñi est sta ut certus iam nō orare sed gratias agere possit. Sic em habes in lazari resuscitatiōe: ubi domin' licet prius nihil orasset. Pater inquit gratias ago tibi: quia audisti me. P'io- ma igitur: id est obsecratio uerecūdo fiat affectu. Secūda quā proprie diximus orationē affectu puro: ut uidelicet nō dissimulemus peccata: nō nos palpenus: scientes q sic quisq; inuenit gratiā apud deum: si inuentus fuerit dur' iudex in semetipsum. Tertia: id est postulatō ampli quae- rit affectum & fiducia latitudinem: sicut scriptum est. Po- stulet autem in fide nihil hēstās. Credo enim propterea dictum. Quēcūq; locum calcauerit pes uester: uester erit: quod tantum ipetabit' quāsi porrexit' pede fidei. Quarta quae est gratiā actio: ipsa debet esse deuotione plenissima & delictis affluens. Tā uero de reuerētia orōnis in eo quod lectum est i capitulo ipsius regulae: uos modo solliciti aut auctoritas: ex cuius occasiōe aliqua de ofone dicendi putauit. Illud tñ breuiter dico: nō nullus ut arbi- tror experiri interdiū in oratiōe ariditate & hebetudine quādā mētis, ut solis orates labis nō satis attendat: neq; quid dicat neq; cui loquatur: pro eo q uelut ex consuetu- dine quādā cū mñus digna reuerētia & sollicitudine ac- cesserit. Quid enim aliud cogitare debet frater intrās ad orationē quā pphetiā illud: Ingrederis in locū taberna- culi ammissibilis usq; ad domum dēi: Omo si quidē oportet nos ofonis tpe curā intrare caelestis illa utiq; curiā in qua rex regū scellato sedet folio circumdāte innumerabil' & ineffabili beatorū spūituum exercitu. Vnde & ipse qui uidet: quia maior numerū nō inuenit: milia aut mīlium ministrabat ei, & decies cētena milia assistebat ei. Quanta ergo cum reuerētia, quāto timore, quāta illuc humilitate accedere debet: palude sua pcedēs, & reuens ranuncula uisr: Quātm tremebund' quā supplex quā deniq; hu- militis & sollicit' & toto intētus aīo mactat' gloriā i pre- sentia angelorum: in cōsilio sustorū & congregatiōe affi- stere poterit miser hominūto. In cūctis igit' actionib' nris multa opus est animi uigilantia, sed praecipue in oratiōe. Etenim sicut i regula nostra legitur: licet hora cūcti & omni loco oculi dñi super nos speculent': maxime tñ in ofone. Licet em semp uideamur sed nūc etiā pntamur & oftem- dimus nos quāsi facie ad facie cum deo loquentes. Porro quāuis ubiq; sit deus: in caelo tñ orādus est: ubiq; orōnis tpe cogitādus, ut mens nostra nō oratorū tēto: nō aeris spacio: nō ipsa retardet nubū densitate iuxta cam formā quae nobis à xpo tradita est ubi ait. Sic orabit' pater noster qui es in caelis. Caelū em quādā p'ogratia etiā sedes siue thron' dei uocat', quā ad eā cōparatiōe qua deum in caelis angeli sancti & electorū aīe uident: nos miserī & peregrini super terrā: uix solū nomen habere uideamur. Sic igitur oret qui orat tanquā assumptus & p'sentat' ei qui sedet super excelsum thronum in angelis qui minime ceciderunt, & eleuati in hoib' quos suscitauit de pulu- re inopes, & erexit de stercore pauperes: sic in quā tēpore ipsum cōsideret, & sic attendat tāquā p'sentati dño maie- statis ut dicat cū Abrahā. Loquar ad dñm meum cū sim puluis & cinis. Et quia tuo precepto cōmonit': tua iustu- tione formatus: id praesumo domine fons pietatis.

Ioan. 11.

Iosue. 1.

Psal. 85.

Apoca.

Mat. 6.

Gen. 18.

Quomodo uoluntas nostra diuinae uolun- tati tripliciter subijci debet. Sermo.

Vdites nūc ex regula nostra fratres de humi- litate sententiā: cui ego quoties legit toto an- mo intētus uos esse uolo. Inspicēs est em & i- sanus quicūq; in alijs uita meritis: quicūq; in alta religioe seu sapientia: nisi in sola humilitate consistit. Apud dñm fratres ius habere nō possumus: qm in mul- tō offendimus oēs: sed nec fallere eum: ipse enim nouit' abscondita cordis: quanto magis opera manifesta: utiq; nec resistere

nec resistere uobis: qm oipotēs est. Quid ergo restat nisi ad humilitatis remedia tota mente confugere: & quicq; in alijs mñis habemus de ea supplere: Sed o mira uanitas: o mira fatuitas cordis nri: cuius elationē pfecte reprimere: cuius ceruicosis motus oino domare humilitatis mate- ria tanta nō sufficit quin supbia adhuc terra & cinis. D' Porro totius humilitatis summa i eo uidet' cōsistere: si uolūtas nra: diuine: tū dignū est subiecta est uolūtat: sicut ait ppheta. Nōme deo subiecta erit aīa mea: Scio quidē creaturā oem uelit nō subiecta esse creatori. Sed a crea- tura rōnali uoluntaria subiecto qrit: ut uolūtate sacrifi- cet dño & cōstet' nōi ei: nō q terribile & fctm: nō quia oipotēs: sed qa bonū est. At uero subiectiōne istā triplicē esse necesse est: ut qd' certū est deū uelle: id nos uelim' oī- nō: & qd' certū est uelle nōlle fieri: excremur & nos. Qd' aut' fieri uult' est utri uelit aut nolit: neq; uelimus ex toto neq; penitus nō uelimus. Hic certē fctes in hoc medio totū pi- culum est religioforum: dñi insolite blādimini uobis: & palpātes seducim' nōmetipsos. Hinc accedit: ut dissimu- lemus dñi quere uoluntatē: dñi & nostra facere: & aliquam de ignorātia habere uolunt' excusatiōne. Quis em est ille tā infelix monachus q id nolle audeat qd' cert' est deum uelle: aut qd' cert' est uelle nōlle: uelle psumat: Sed in me- dio periculi est his q iā egressi de seculo in loco cōseruati- nis habitāt tanquā in paradiso uoluptatis: sicut in medio paradisi lignum trāsgressiōnis positū erat: i quo p'uarica- ti sunt patres primi: lignū sciētiae boni & mali: nō tñ bo- ni uel mali solus: sed boni & mali. Propterea rogo uos fra- tres diligenter attendite: quia nihil melius occurrit qd' uultus possit' audire. Vbi certa est dei uolūtas oīno nra sequat' in his uidelicet de qb' certū aliqd' in scripturis inuenim': aut ipse spūs manifeste clamat in cordibus nris quid' fer- ticū sit: ut est charitas, hūilitas, castitas, obediētia. Haec approbent' indubitat' & appetant' q placere deo scim' indubitat'. Sed & ea oīmodis odisse debem': de qb' cer- tū est q oderit ea deus: ut est apostasia, fornicatio, inqtas i patientia. In his uero rebus de quibus nihil certū possum' inuenire: nihil certum uolūtas nra definit' pendeat inter utraq; aut saltē neutri p' nimis inhareat: cogitās semp ne forte altera p's deo magis placeat: & parati sumus uolū- tate ei' seq in quacūq; parte ea cognouerimus inelmar'. Nemo sup his q certa sunt hēstet: nemo dubia p certis admittat: memo sibi in dubijs iudicij nēdicer' p'cipite tue suam & expiemur qd' scriptū est. Pax multa diligentibus legē tuā dñe: & nō est illis scandalū. Vñ em sunt scandala: unde turbato nisi q p'p'ia sequimur uoluntatē: Et teme- re qd' uolum' in corde nro desinētes: si quo mō id phibe- ri cōtingat aut ipedit' cōtinuo etiā ipatētia in murmu- rationē in scandalū p'ni sumus: nō attēdetes qm oia coope- rant in bonū his q in ppositū uocati sunt scī. Et ipse qui pro nobis casus uidet: sermo quidē dei est: suā nobis in di- cās uolūtate. At quicūq; nihil certū de hōi in corde po- fuerit i quacūq; parte postea cōuertat: scandalizari nō po- terit. Aut si q's facere cogitat unde mandat certū nō ha- bet: si uolūtate suā suspēsam tenuerit donec platum intero- roget: & ab ea qrat dñi uolūtate cui uice ipsi' obedit: nō turbabit quicq; ei p'cipiat qm pax multa diligentib' le- gē tuā dñe: & nō est illis scandalū. Porro qd' dixi uolūta- te suscipiam teneat: aut uolūtatem suā diuinae subiciat uolūtati: nō de cōcupiscētis desiderio nō de affectu nō dico. Illud em iposibile est dū adhuc in hoc pcti corpore in hoc corpore mortis aīa detinet. Quid em esset aliud quā uita aeterna tota affectiōe: diuina in oibus qd' uoluntatē: Sed cōsensum nōm necesse est diuinae subicere uoluntati: si pacē aeternā: & pacē desideramus: habere pntem: sicut scri- ptū est. Pacē meā dō uobis: pacē relinq; uobis. Dñe (ait p- pheta) in lumine uult' tui ambulabūt: in lumine uult' tui solite- tus facere suā uoluntatē: & bñplacitum cordis sui cōsida- rans: alius ambulat in lumine uultus humani in eo semp- hntent' qd' hoibus placeat: qd' mūdus iudicet: de quo die

Psal. 61.

Psal. 18.

Ioan. 14.

propheta loquit'. Die hoīs nō cōcupiat: die tu fctis. Con- tritio & infelicitas in uis cori: & uia pacis nō cognouit' rūt: nō est timor dei an oculos eorum. Nā q timorem dei semper habet pra oculis uia ei' uia pulchra: & oēs semite pacifice. Venite ad me inqt oēs q laboratis & onerati estis: & ego reficiā uos: quos urae seu altene uolūtatis du- ra premit' leruitas: & inuenietis requiē aiabus uestris. Lu- gū em meū suauē est: & onus meū leue. Quanto em benig- gnior & dulcior est diuina clemētia quolibet hoie: tanto suauis esse manifestū est iugū ei' ceteris hoibus. Propte- rea hoies sibi p'p'is aut alijs hoibus placere studentes cōsu- si sunt: sed q in lumine uult' tui ambulāt dñe: id solū cogi- tātes quomodo tuā faciāt uoluntatē: & toto corde cōten- detes placere tibi: nūc quidem in nomine tuo exultabūt: & non erit illis scandalum. Demum in iustitia tua exulta- būt: qm exuentes in iustitias suas: & intrantes portetias domini memorabuntur iustitiae tuae solius: ut eā tunc teneant sine labore quam modo sequi laborant.

Hier. 17.

Abac. 2.

Contra pessimum uitium ingratiūdmis. Sermo.

Magna est sup nos dilectissimi magna ualde mi- sericordia dei nri: quos tā ineffabili spūs sui uir- tute tā inestimabili dono grāe suae eripuit: tā uana nra cōuersatiōe hui' seculi: in quo eramus aliqñ tanquā sine deo aut certe qd' execrabilis est: etiā contra deū nō ignorantiā hntes sed cōtēptū: cui' uita aut potius mortis (aīa em q peccauerat ipsa moriebatur) utinā frequenter in oculis cordis nri terra uerfct' imago: quāta uidelicet caecitas: quāta puerfctas illa fuerit ut sedu- la mediatiōne pensantes miserāe pondus: & si nō tā p'fe- ste sit est: aliq; uatenus tñ est imare p'ossumus liberatrici- mēe quantitatem. Iam uero si quis ex uobis diligenter cō- siderare nō negligat: nō modo unde erutus, sed ubi sit cō- stitutus: nō solum quid euaserit: sed & quid acceperit: nō tñ unde reuocat' sit: sed etiā quo uocatus: inueniet sine dubio cum ulū huius mīe oīno mēsure: prius excedere quantitatem. Neq; enim scit' taliter omni nationū: ut nō solū iudicia dei & cōsilia sua manifestaret eis: sed oīno ma- gnificauit facere nobiscum: nō solum in seruos assumēns sed eligens in amicos. Neq; em nos elegimus: etiā ipse elegit nos: & posuit nos ut canus & fructū afferamus: fru- ctum inquam non solum non peremptorium quod ad iue- diciū pertinet: nō sit etiā seruis: sed nec periturū quidē qd' de consilio est & reuelat' amicis. In hoc quidē positi sumus: ut nō pctō seruamus: ipse em est peremptorius la- bor: nec seculo q's quācūq; h' q's uidemus subditos curis terrenis: & si nō culpis: corp'alibus officiis: & si non flagitis implicatos: & in ea quae praeterit hui' mūdū figu- ra p' sua suorūq; presentī sustentatione laborātes: quorū utiq; labor, & si ad dānationē mīe tñ p'inet ad salutē: ita & si cōseruauerint fundamētū: detrimētū tñ patiā- tur: peremptibus q super edificauerit: ipsi uero salui sint: sic tñ quasi p' ignē. Nobis aut' qd' dicit': Quod cōsiliū daf amicis: Operamini non cibū q perit: sed qui permanet in uita aeternā. Nec cessamus ab operādo hoc cibo etiam cū terrenis forte occupamur operibus: aut obediētia dicit' te: aut fraternae charitatis intuitu: qm dissimilis nobis in- tentio est ab his quorū laborem periturum esse p'dixim'. Dissimili p'inde rediē m'harens labor similib' non simi- lter habet perire: quoniam radicatus est in ea quae niquā perit aeternitate. Deniq; si forte nō quidem illicita: nec ta- men impediētia sectantes priori forsitan fornicatiōe re- lista stetitissimus in coniug' castitate non capientes quod de celibi uita datum nouimus esse cōsiliū: sed a rapinis & fraudibus abstinentes, licite proprijs rebus uteremur: needum tāmen ad perfectiōnem euāgelicā attingētes si- cut scriptū est: Si uis esse perfectus uade & uide oia quae habes: ueni sequere me &c. hoc ipsum quante pietatis se- fer: si a tantis criminibus in quibus multi ex uobis inuo- luti: solum in se responsium mortis: & iudicium certē dam- nationis haberent: datū esset uel in inferiori aliquo resp' rare gradu: Prodigus certē filius ad filiorum numerum

Mat. 19.

aspicere timebat: beati se reputas si forte uel in mercena- riorum numero recipi mereret: mune tibi sufficere potuit pa- terne pietati: nisi tu copiosam ei mihi exhiberet: cui pos- set & ipse, qui in qua a patre discesserat, senior filius inuide- re. Sic & nos dilectissimi abundanter effusa super nos mia dei uis: de filiis irae & diffidentiae non solum in electorum re- cepti numerum: sed uocant ad collegium profectorum. Nam si for- te aliquorum negligentia ad perfectionem non affurgit, ipsi uide- rint quod excusati ois possint asserere quoniam applica oes nos uita- pessi sumus: applica perfectioni noia de dimissum uerbi. Quod sane non de ea gloria scitatis dixerim: quam non sibi tamen sed uniuerso orbi suscipere meruerunt: sicut scriptum est: Susci- piant motes pacis populo: & colles iustitiae: sed de eorum potius perfectione qua pro oibus petri loquitur dicens: Ecce nos reli- quimus oia & secuti sumus te. Sed iam oio mouet fratres mei: quod sibi uelut minus erga nos liberalis nunc diuina clemencia uideatur: quibus tanta cotulit non rogantibus non desideranti- bus: imo & fortasse reculantibus. nunc orantibus, obsecrantibus, postulantibus sepius: imo continue uideatur multa miora negare. Quid enim putamus charissimae abbreviata est manus: an forte thesauri gratiae defecerunt? Quid in qua pri- tamus: ut riu uoluntas mutata sit an immutata facultas: Neu- trum sane de eo asfirmare licet: neutrum fas est credere deo- potenti & immutabili maiestate. Quid sibi uult ergo qui cessanter orantes: obsecrantes postulantes non exaudit: qui- bus tanta & gratuita mihi progaui: Nam si ruderat quis quod aplo paulo responsum est: sufficere nobis gratiam dei, plane oio fallit: cui pro ea quam maxime uniuersae oratio- nes: obsecrationes & postulationes nostrae hanc ambule- mus in magnis: aut in mirabilibus super nos: orantes nobis dari humilitate quaerit: non dico sanctos sed mona- chos peiores: obsecrantes patientiam nobis tribui quanta non dico in martyribus inuenta est: sed perfectioni nostrae necessa- ria est: postulates charitate quanta non dico angelis sed pa- tribus qui facere hoies similes nobis passibiles: etiam peiores diuino munere collata agnouimus ex testimonio scri- pturarum. Ve gitationi huius misere ad imperfectioe sua: cui sufficere uideat insufficientia imo inopia tanta. Quis enim ad perfectionem illa qua scripturae tradit uel aspirare uideat? Non sine causa sane cui sint nobis eade cum partibus conuer- sionis iniuria: dispar ualde conuersationis profectus inuenta: ad eum uel eos profectus de die in die & cursum consum- mase legamus: apud nos magni asfirmate: si quis uel ipsa conuersionis fux primordia conseruaret: ut non minus hu- milis aut timoratus non minus sollicitus & circumspectus non minus seruus spiritui: non minus patiens ac mansuetus in medio quam in initio uideret. Quos enim uidemus qua si oblitus sui & peccatorum suorum: dei quoque & beneficiorum eius inmemores: sic non redimere sed amittere tempus: ut de mo- ribus & affectionibus suis uix ultima apud ipsos mentio fiat. Quid istos aliud agere dixerim: quod scurrilitates: detractiones: factitiae & impatitiae uerbanon reputant: facile cotri- stant: penimos imo spm dei qui in eis est: pusillorum scandala puerpedit ad increpatione oculorum: aut negligentia qua- da dormitare uident: aut iracundiae factibus infamantur: & cum his quasi gens qui fecerit iustitiam accedit libere ad eccle- siam psallit cui alius: sed non spu neque mente: orationis tpe ne- scio quas ineptias meditant: & ne ipso quod tremedo ange- lis picipere uerent diuici corporis sacramento: quod in qua istos aliud agere dixerim quam securos iam de gra dnt sui: fiducialiter de ea, quam logo tpe pmeruerunt, familiaritate psumere. Hoc nepe est quod uulgari puerbio dicit: Familia- ritis dnt, fatua nutrit feruum. Sed ubi est dilectissimi quod tunc amittis. Quoniam aduena ego sum apud te & peregrinus si- cut oes pres mei. Heu heu non inuenitur qui redeat & agat gratias deo nisi hic alienigena: Nonne decet mundati sunt: & noue ubi sunt? Meminitis credo uerba saluatoris hec esse: noue illorum ingratitudine arguente. Bn siquid orasse, obsecrante, postulante legimus: quod leuauerit uoce dicentes. Iesu fili David miserere nobis. Sed defuit eis quarta, qua ad te et apls. gratia actio: qui nec redierunt nec egerunt gratias deo,

Psal. 71.

Mat. 19.

2. Co. 12.

Psal. 38.

Luc. 17.

Multos quoque uidemus usque hodie satis importune peten- tes quod sibi deesse cognouerint: sed paucos admodum uim q dignas sup acceptis beneficijs gras agere uideant. Nec reprehensibile quod instanter petimus: sed plane petito- ni negat esse: qui in inuim ingrati. Et forte hoc etiam clementia esse uideat. ingratis negare quod postulat: ne cot- tingat nobis ut tato grauisside ingratitudine iudicemur, quanto magis accumulatis beneficijs ingratum probabimur extitisse. Ergo mixta res est in hac parte subtrahere mihi: quoadmodum ira & indignationis mihi exhibere: eam sane de qua per prophetam ipse pater miarum loquitur dicens: Mis- seramur impio & non discet facere iustitiam. Quos multos enim uidemus & plangimus fratres: qui dummodo maneant ha- bitus & tonsura: salua sibi omnia arbitrantur: non cotem- rantes miseris: quemadmodum ingratitudinis non esse in- teriora corrodens: ob hoc tantum corticem quem uideat: tra- siorare dissimulare: forte recogitit & erubescant ipsa- que uerecundia emendetur. Qui sic inter dum in nomu- lis consumpta esse interiora uniuersa praesumit: ut non ue- reatur ad ea quocumque fors apparent ueniat ducere caput: nisi forte quos uidemus manifeste apostatare ad deo- repete fieri pessimos arbitramur: ut non magis paulatim defecisse: cui comederit alieni robur eorum & necerit. Vides ergo non omnibus prodesse quod a lepra secularis con- uersationis cuius peccata manifesta sunt emundantur: sed nonnullis pefus in occulto ingratitudinis ulcus orit: quod tanto periculosius sit: quanto interius: Et bene saluator hinc in euangelio nouem filios ubi sunt querit: quoniam longe est a peccatoribus salus. Sic enim & primum hemi- nem post peccatum ubi sit interroga: & in iudicio necesse re se profitebitur operarios iniquitatis: cum legamus in psalmo. Quoniam nouit dominus uiam iustorum: & iter im- piorum peribit. Nec sine causa in nouenarij inuerti sunt: qui non redeunt ad saluatore: in quo innumerum numero quaternario quinarius iungitur: & est non bona mixtio corporae sensualitatis & euangelice traditionis. Quod tunc fieri solet: cum sic uolumus quatuor euangelij obediunt quinq; corporis sensus pariter oblectare uelimus. Felix autem amatitanus ille qui cognouit se nihil habere quod non accepisset: idcirco seruauit depositum: & cum gratia rum actione ad dominum est reuerfus. Felix qui ad singu- la dona gratiae rediit: cui in quo est plenitudo omnium gratiarum: cui dum nos pro acceptis non ingratos exhibe- mus: locum in nobis facimus gratiae: ut maiora adhuc acci- pere mereamur. Oio enim sola nos ad profectum conuer- sionis impedit ingratitudo nostra: diu quodam amissum reputas dator quod ingratis accepit: cauet sibi decete- ro ne tato plura amitteret quato plura conferret ingrato. Felix pnde q se alienigena reputas: etiam p ubiq; mini- mis beneficijs: non minus refert gratias: gratiarum esse non du- bitas neque dissimulas quod alieno impendit & ignoto. Nos aut miseris & miserabilibus cum in iustio adhuc alienos nos asfirmamus: timorati satis: satis deuoti & humiles inueni- mur: tam facile postmodum obliuiscimur quod gratiam sit quis quid accepimus: & presumetes non bene quasi de fa- miliaritate dei nequaquam aduertimus quod mereamur audire: qui in iudicio dominum deuesti eius. Tato enim faci- lius nunc offendimus cum: quato ea grauius quae a nobis committuntur iudicanda nouerimus esse cui in psalmo lega- mus: qui si inimicus meus maledixisset mihi sustinuissem. Obsecro itaq; fratres mei humiliter magis ac ma- gis sub potenti manu dei & ab hoc tam maximo tam ne- quissimo uitio ingratitudinis logo fieri studemus: ut to- ta deuotione in gratiarum actione uersantes: consilium nobis gratia dei nostri quae sola potest saluare animas no- stras. Nec uerbo tantum uel lingua: sed opere & ueritate ex- hibeamus nos gratos: quia gratiarum actione magis quam dictionem a nobis exigit dator gratiarum dominus deus noster qui est benedictus in secula. Amen.

Esa. 26.

Luc. 17.

Psal. 1.

Psal. 54.

De eo quod legitur in Job. In sex tribulationibus liberabit te, & in septima non tanget te malum. Sermo. B Dignum

Dignu ualde est & oio exigit ro aq tatis ut qui- bus a constitutione mundi regnu parati: ipsi etiam se se regno parare non negligat: pato regno inueniant foris: quod regnari fuerat imparati. Mat. 22. Sic enim legitur de coena quadam, dicente dno: qui quidem coena parata est: sed qui uocati erant non fuerit digni. Querimus ergo quoadmodum regno parato: utiq; debeat reges futuri. Et si pie qrimus: ut propheta parati dicere non aude- mus. Dne qs habitabit in tabernaculo tuo: aut qs requie- scet in mote sco tuo: Qui ingreditur, inquit, sine macula. Sed haec i quies, pparato soli xpo couenire uideat. Nemo enim ceterorum oim mundus a fordene in fans cuius est uita imius diei sup terra. Itaq; solus intrabit: qui solus agnus est sine macula: solus argui non potuit de peccato: quod non ab eo factu est nec in eo inuentu. Solus plane summus pontifex natus: nec in patre nec in matre contaminatus est: ut lex di- cit: pater gredie fed deum matre qd; fed uirginem habens: unde & solus inquit scitatorum: & nemo ascendit in caelum nisi q descendit de caelo fili homis q est in caelo. Quid ergo nos? Ita ne continuo desperabimus: Imo uero sperabimus: & hinc maxime. Licet enim solus sed profecto totus intrabit: & os non cominuet ex comode sine mebris caput inuenit in re- gno: si tnebra fuerint coforma sibi, & coheretia capiti sed: & que traducta culpa liguerat: ad uita iustitia soluit. Sed non ita deinceps liberabit maledictu a labijs suis. Vo- luntate enim peccati post agnita gratia non relinquit hostia pro peccato. Sed neque sic liberabit a suis, quo ab alienis labijs maledictu. Maledictio fratres grauis est macula: & scimus qm non quod intrat in os cominuat hominem: sed quod de ore egreditur. Inde ergo macula, inde maledictio a labijs suis: sed non semp a ppris. Neq; enim de corpore uel corde pprio: originalis in paruulis culpa pcedit: cui non mo con- sensus: sed ne ullus quide interim pot sensus esse peccati. Quo tne maledictu a labijs suis non liberat sps aut uolunta- re peccati: non relinquit hominem: nisi qui non illi denuo crucifigit xps: nec coplatat iterum similitudini mortis eius p baptismu. Propria itaq; ab eo lachrymaru unda exigit: p- pria balulare cruce: ppria mortificare membra: & ppria imolare hostia necesse est. Sine causa aliter diceret credo: proprijs labijs expiet oportet: pprioru maledictio labio- rum: p multas enim tribulationes in regnu dei intrare necesse est: & nemo nisi per tribulationes ingreditur: aut pprias aut alienas. Sola nimis secudi adae tribulatio purgat: qd cotaminant offensio sola prioris: non q ppria cuiquam sufficere possit satisfactio. Quid enim est uniuersa peniten- tia nostra: nisi q si non copatimur: oio non possumus co- regnare? Quod enim in nobis minus est ipse supplet: modum tui illud: quod cumq; nostru est non patitur referuari. Quod si fidei coheretia sine moru cofomitate nequaquam sal- uat adultos: longe minus saluare poterunt opa sine fide. Facilius enim membrum inhxrens capiti si deforme est re- format quam diuulsum quolibet simile copulet: & ipse tui q deforme est: aut conforme fieri imago filij sui & ca- pitis sui, aut certe tadem auelli ab eo necesse est anathema esse a xpo: in illa plenitudine corporis eius inuenitur: quippa in deorum. Vbi ergo macula ppria: ppria quoque purgatio iure requiritur: & cotaminatio multiplex: op- est etiam tribulatione multiplex. Vnde enim tribulatio: nisi dum resistitur cotaminatio: conuulsioe repug- nantur: Quid uero in homine putum ab hac macula: im- mune ab hoc cotagio poterit inueniri? Ab intus manant: de corde exit pestiferum uirus: ac deinceps corpus occu- pat uniuersum: mentem desiderijs afficit: membra illece- bris inlicit. Inde pruritus aurium: oculorum petulatia in de olascendi uoluptas: inde in faucibus tam inordinata delectatio: inde in uniuerso corpore mollitiei sensus & li-

bido permissio tangendi: inde intus in aia ebrietas illa de- sideriorum & formax quedam ambitionis, avaritia, inui- dia, cotumacia, nequitia, & oim deniq; uicioru affectu: uehementer accesa. Quot ei corp? Illecebras: quot oblecta- menta mudus habere uideat: tot patitur tribulationes: tot su- stinet tetationes uir iustus. Et quoadmodu ambulans quis in carne: secum uoluptate delectat & delicias computat esse sub tentibus: sic & ois qui in spiritu seminare desiderat spmas & tribulos quos propria terra ex maledictio uir- gis germinat potius eradicare quam ppagare cotendit: oppe- q conuertit in erina sua quoties configitur spina. Hinc ergo tam multipharie pesti per singula qq; resistere quam multiplex tribulatio: A planta pedis usq; ad uerticem non est sanitas. In me totu infecit concupiscentia: lex peccati in mebris oibus inuenitur: undiq; per fenestras mors intrare cotendit: & intus fomes totius neqiae periculosus fuit crudelius maligna. Minime tui in hac tam multiplici lucta deficientia: aut desperatione cotendit est. Licet enim abun- dent passiones, tribulationes pro xpo sed abidant in cor- solatioes per ipm. Deniq; audi cofolatione. P tui in for- bus est: nisi ipse aperias non intrabit. Appetitus in corde prurit sed sub te est: nisi sponte cesseris nil nocebit. Audi cofolatione. Consensum cohabe ne pualcat haec & imma- culatus eris: ut sine macula ingrediaris & ipse: ad habitan- dum in tabernaculo: ad requiescendum in mote sco dnti dei tui. Si tui non fuerint dnti tunc immaculatus eris: & emu- daberis a dilecto maximo. D Maximum plane delictum quod interior & exteriori hominem occupat uniuersum. Au- di adhuc cofolatione. In sex inqt tribulationibus liberaberis: & in septima non tanget te malum. Si puer hebraeus: sex annis seruus liber egredieris in septimo. Sex tibi tribula- tiones sunt contra desideria cordis: & quod paritua sensua litatis corporee uoluptate: sed in his sex liberaberis a se- ptima, non quidem ne uentat: sed ne ledat ne necet, tan- gat te malum. Veniet quide mors: ipsa enim est septima tribula- tio: sed somnus erit dilectis dnti: ecce haereditas ei? Erit ianua uite, erit in tui refrigerij: erit sancti illi motis scala & ingressus in locu tabernaculi ammirabilis: quod fixit de- & non ho. In septima itaq; non tanget te malum. Malu utiq; triplex quod eos manet in septima: qui in sex tribulatio- bus dissimulat perfecte interim liberari: nec in sex h diuis purificant ad liquidu: ut exhibent in nuptijs sponsi non habentes maculam neq; rugam. Monet enim eos horor in ex- tu: dolor in transitu: pudor in cofpectu gloriae magni dei. Vn nobis ista dissimulatio est fratres mei: Vnde haec tam perniciosa tepiditas: unde haec securitas maledicta? Quid deducimus miseris nosmetipsos? Porritan tam diuites facti sumus: forsitan tam regnantes? Nonne ostium domus no- strae: horribiles spiritus illi obfidet: Nonne exitum nrm laruales ille facies pstantur: Quis ille pauor eris d ani- ma mea cum dimissis oibus quoru tibi est ta to cunda pre- sentia: tam gratus aspectus: cohabitatio ipsa tam familia- ris: sola ingrediens incognita regione penitus: occu- saria tibi cateruatum ruere teterima illa monstra uidebis? Quis tibi in die tantae necessitatis occurret: Quis tuebis a rugientibus praparatiss adescam: quis cofolabitur: quis deducet? Filioi mei memoremur haec nouissima nostra ne peccemus. Nam & per igne nobis traendum est: & unius cuiusq; opus quale sit ignis probabit. Ibi enim aurum no- strum uertet in scoria: ibi reuelabit uniuersa impuritas: ibi ueritas ipsa accepto tepore quod nobis interim dnti cotemimus sustitias iudicabit. Quid uero illic oes iusti- tiae nostrae: nisi panus mensurate reputabuntur: Quicqd nunc parupendendo transimus: palpando tegimus: diffi- mulando negligimus: quanto illic cruciatu uindex flam- ma consumet? Vtinam magis nunc daret quis capiti meo aquas & oculis meis fontem lachrymarum: forte em non reperiret ignis exurens: quod interim fluens lachry- ma diluisset. Iam uero post ignem illum putas refiduum aliquid inuenietur in nobis? Aut tantum erit ut audca- mus illud uultu maledictis offerre: aut eius scilicet con-

speitit: Quis ille pudor erit: quae uel cofusio: post tanta be-
necia: ta reptidos: ta impetios: ta uacuos apparere ante
facie dei nostri: Fugiebat ad a uel abscoderetur ab eo: post
unius utiq; pom uerit gustu: qd nos post tanta flagitia,
post tanta facinora psumem: Qm ab hac cofusione purga-
bitur oca cordis: cui nec opera dare negligim: ut irre-
uerberata acie ueri illius solis radios ualeat intueri: Sicut
fuit cera a facie ignis sic peribit peccatores a facie dei. In-
gre diatur utiq; putredo in ossibus meis: & subter me sca-
reat: ut reqesca in die tribulationis huius septimae: & in ca-
non tangat me mali hoc triplex: horrois, doloris: & pu-
doris. Felix si quidem aia: q; fiducialiter mimis suis loq-
tur in porta. Quid hic astas cruenta bestia: Nihil in me su-
nefte reperies. Felicitas cui? op? no arserit que supedita
casse auris, argentu, lapides pcciosos exami illud inueniet.
Felicissimus qui sine ulla nube cofusionis reuelata peni-
tus facie gloriam domini speculando in eadem imagine
transformabatur: & similis erit illi uidens ei sicuti est: uti-
q; super omnia deus benedictus & laudibus & gloriosus
in secula seculorum, Amen.

De diligendo deo. Sermo.

Olite diligere mundum: neq; ea q; in mudo sunt.
Oia em q; in mudo sunt, concupiscetia carnis,
& concupiscetia oculorum, & ambitio spūs: q;
no sunt ex patre. Quid ergo? Sūt aliq; ex pa-
tre: quibus nobis ista recopense. Sunt utiq; oino dulcio-
ra his & amabiliora: sed hec no credim feruis multo mi-
nus inimicis. Quisq; uero amicus uoluerit esse hu? num
dicit inimicus dei constituet. Amicus credit cofiliū qbus di-
ctur. Quia oia quecumq; audiu a patre meo: nota feci uo-
bis. Exponit beatus gregorius: quia amor ipse notitia est.
D Est ergo triplex amor q; tria illa excludat q; no sunt ex
patre. Et ppreca credo ter interrogat petri? amas me: amas me: Sed & forte hęc sunt de quib? in lege
pcepit. Diliges dnm deū tuū ex toto corde tuo: ex tota
anima tua: & ex tota uirtute tua. Diliges dulciter siue affe-
ctiue, diliges prudēter, diliges fortiter. Si quidem amor
cordis, simile quoddā habet carnalis amoris: nam affectio-
nes, ppre cordis esse dicunt. Aia uero aliquāto iam supe-
rius sonat: unde & merito dicit sedes sapientie ut merito
uideat illi attribuemdum prudēter diligere deum. Sanē ad
affectuosum illū que dicitur cordis amore plurimū na-
ler incarnationis xpi cogitatio: sed & totius dispensatio-
nis quam gessit in carne & maxime passionis. A Vidēs
em deus hoies oino carnales affectos: tanta eis dulcedine
exhibuit in carne: ut durissimi cordis sit quisq; cum toto
affectu no dilgat. Volēs siquidē nobilē creaturā hominē
recuperare: si inq; inuitū coegeo, asinū habeo no hoiem:
qm quidē non libens ueniet nec spontaneus ut possit dīce-
re: uoluntarie sacrificabo tibi. Numqd asinis dabo regnū
meū: Numqd de bob? cura est deor? Vt ergo habeā uolūta-
riū terreo eū: si forte conuertat & utat. Et cōminat? est
aerbōra q; excogitari pnt: tenebras aeternas: uermes im-
mortales: ignē inextinguibile. Cū autē nec sic homo reuo-
caret. Non solū timidus sed etiā cupidus est: promittā
ei q; potissimū desiderabile uideat. Desiderant hoies au-
rū & argētū & similia: & sup hęc oia utā desiderant. Ma-
nifestū est hoc: & ualde manifestū. Si inquit tantopere de
siderat miserā hęc laboriosam utā & momentaneā: quan-
tū diliget utā quietā, aeternā, beatā? Promisit itaq; uitam
aeternam: promisit qd nec oculus uidit, nec auris auduit
nec in cor hois ascendit. Vides autē q; nihil proficeret: unū
inquit restat adhuc. Inest hoī non solum tumor & cupiditas
sed & amor: nec q; quā in eo uehemētius ad trahendū.
Venit igitur in carne & tā amabile se exhibuit: ut illa no-
bis impēderet charitate: quā maiorē nemo habet ut aiam
suā daret pro nobis. Quisq; sanē nec ob hoc quidē cōuer-
ti uoluerit: nōme merito audiet: que debui facere tibi &
no feci: Et uerē in nullo sic cōmedat deus charitatē suam:
quō in mysterio incarnationis ei? & passionis: in nullo sic
reuelat eius pietas: in nullo sic apparet benignitas: quō in

Ioan. 21.

Deut. 6.

Psal. 53.

humanitate: aplo teste qait. Apparuit benignitas & spūs. Titū. 3.
nitas saluatoris nostri dei. Nā potētia quidem occultata
est: qm in infirmitate uenit. Vñ Abacub. Abscōdita est. in Abac. 3.
quē, fortitudo eius: haud dubiū qm in cruce: cuius cor-
nua in manib? eius. Sapientia quoq; abscōdita est & incar-
nata. Placuit em ei per infirmitatē uerbi saluos facere crede-
res. Nōme quodamō fultū se fecerat: q; tradidit in mor-
tē aiam suā & tulit pccā multorū: & q; no rapuit tunc exol-
uebat. Nōme ebrūus erat uino charitatis & inmemor fut
cōtra petri cofiliū dicitis: ppitius esto tibi: Itaq; abscon-
dita est fortitudo maximeq; uelata & incarnata sapientia:
sed benignitas no potuit amplius declarari nec abundan-
tius exprimi: nō euidētius cōmendari. Porro id quidē ad
affectuosum cordis amorē diximus pertinere. Nā & uide-
re est hoies sic affectos erga hmōr: ut uix sine lachrymis
audiat uel recordent. Hic ergo amor cōtra cōcupiscētā
carnis est. Quid em dulce sit in carne: cui tanta dulcedo
est in xpi passioe. Verū hec dulcedo falli pōt si desit pri-
dētia: & tā difficile caueri poterit in melle ueneni. Necess-
se est igit ad esse prudētia: quā diligenter interiora myste-
ria inuestigare possimus ut parati simus oī petri reddere
rōnē. Hic amor prudēs excludit curiositātē. Siquidē ali-
mus his intētus tēporaliū no tēro sit. curiosus dicitis
cū propheta. Quō dicitur legē tuā dicit: tota die meditatio
mea est. Tertiu est ut fortiter quisq; dilgat quatenus si-
cut falli nō potest: ita nec cogi possit: paratus omnia pati
ppter iustitiā. Quis autē nesciat eū qui rex celi sit terro-
na regna & honores nō ambire: fed magis abiceret? Por-
rō beati qui psecutionē patium propter iustitiā: quonā
ipso est regnū celorū. Itaq; de his tribus nūc petrus in
terrogat: quia prius inuētus fuerat minus habēs. Audies
em primo de passioe dñi: ferre nō potuit: tanquā dulciter
diligens: sed abisit inquit a te: ut pote in spīerit amās. Vñ
& audire meruit. Vade retro sathana: qm nō sapis ea que
desunt. Simile aliqd in apostolis erat quibus dicebat: si
diligentis me gauderetis utiq; quā uado ad patre: imo ue-
rō quā diligēt. dōlet. Et dicitur & nō diligēt. diligit dulci-
ter: sed nō sapiēter. Nocte uerō ipsa quā tradēdus erat do-
minus & dulciter & prudēter diligebat petrus cū diceret
tecum paratus sum & in carcere & in mortem ire: sed non
diligebat fortiter: quonā quā excedit: tabili nō erat ille
gradu. Nondum uenerat uirtus uolens: quā accepta non
negauit sed libera uoce usus: uos inquit iudicate utrum
deo magis obedire oporteat an hominibus. An non con-
grue de dilectione requiritur: qui pascēdo preponit gre-
ge? Ille em preeffe debet alijs qui uino charitatis inebria-
tus estuat: inmemor fut: ut non quærat que sua sunt: sed
magis que Iesu christi. Et nota quā requisitus petrus an
diligat plus his: tantū respōdit se diligere: nō audēs affir-
mare quod prius se dixisse temere confundebatur: & for-
tasse propterea contristatus est. Dixerat enim prius. Et si
omnes scandalizati fuerint in te: sed non ego.

Psal. 118.

Mat. 5.

Mat. 16.

Ioā. 14.

Luc. 22.

Ioan. 21.

Mar. 14.

De ligno, fano, & stipula. Sermo.

Quam est securitas fratres: neq; in celo
neq; in paradiso: multo min? in mudo. In
celo enim cecidit angelus sub prelo uolū-
tatis diuinitatis. Adā in paradiso de schola saluato-
ris. Hec idcirco dixerim ne quis sibi de
loco isto blandatur: quā dicit locus iste sanctus est: quā
non locus homines: sed homines locum sanctificant. C
Sunt enim etiam inter nos tria genera hominum: ipsaq;
satis incōgrua & ordinū & hominū qui hanc uiam ingres-
sus. Sunt enim qui bene inceptum fed statim defecer-
runt. Et sunt qui nunquam inceptum: sed in sua molis-
titie permanserunt & permanent. Et sunt qui raptantur
spīritu leuitatis: tardī ad audiendū ueloces ad loquē-
dum: paratissimi cursum enumerare quod faciunt: si quid
faciunt tamen. Nunquid uel istos repellat deus? Non
si in fundamento permanserint: sed salui erunt: sic tamen
quasi per ignem. Per quem ignem? Dicit apostolus
Fundamentum

1. Cor. 3. Fundamentū altū nemo pōt ponere pter idq; positum
est: q; est xps Iesus. Si q; edificauerit super fundamentū
hoc: lignū, fē, uī, stipulā, detrimētum patiet. Ipse autē sal-
uus erit: sī tū quasi per ignē. Fundamentū xps est lignum
fragile est: sē rū m olle: stipula leuis. Lignū sunt: qui forti-
ter inceptum: sed facti non renouant. Fēnis sunt: qui su-
gredia molitēs respiciunt: nec fundamēta digunt (ut dicitur)
labores arduos attingere uoluerunt. Stipula sunt: qui le-
uitatis motibus exultant: unquā in eodem statu perma-
nent. Et tūc nū quidē est de istis: sed non desperandū: qā
si in fundamentū xpm habuerint: hoc est in hac uia uitam
finierint: salui erunt: sic tū quasi per ignem. D Ignis tria
habet: fumū, lumē, ardorem. Fum? excitat lachrymas: lux
uicinia illuminat: ardor adurit. Ita & qui eiusmodi est: fa-
mum hoc est amaritudinē in niēte habere debet: quia tepe-
dus est: quō remissus est: quā leuis: quia ordinē quantū in
se est subruit & perturbat. Sed & lucē in ore ut qualis est
in mente: talē se in confessione & dicat & plagarur & lin-
guam acuat conscientia: & conscientiam arguat lingua.
Necessē est: quōq; ut ardor sentiat in corpore: id est po-
nitentiā tribulationē: & si non multimodā: aliqū tū. Pu-
ta quā sic compitōs corde: ore confessio: corpore fati-
gatos abiciet: qui oēs hoies uult salus fieri: & neminem
uult perire. Sunt & aliq; edificat sup fundamentū hoc,
auri, argenti, & lapides pcciosos: q; uehementer incipiūt:
uehementius pcciam: uehementissime periciunt: nō attē-
dentes quid caro possit fed quid spīritus uelit.

pu. 4.

De triplici genere cogitationū nostrarū. Sermo.
Mnemonos beatus bñdictus frater sollicitos
esse circa cogitationes nostras sapientis uti cō-
siliū seque: quō omni custodia cor custodire
suadet: qm ab ipso uita pcedit. Tria igitur occur-
runt gna cogitationū: quibus multa sollicitudine cauere
necessē sit eos qui conuertuntur ad cor: & dignum deo in
semetipsis templum exhibere festinant. Sunt enim nullae
interdū cogitationes penitus ociosae: & ad rem nō perti-
nentes: quas tā facile abicere quam recipere facile possit
aia dummo sit fecū habitans in corde suo & assistens: do-
minatori uniuersae terrae. Sūt & alta cogitationes uolent
te magis & fortius adherētes: q; uidelicet ad necessitates
nature pertinent: & quasi ex eode assumptae limo de quo
& nos facti sumus, si paululum insederit auelli nequeat
sine laesione & difficultate. Saepē em sic afficit nos cogita-
tio carnalis de cibo, de potu siue uestimento: ut uix radica-
ri qat de cordibus nostris: qd nō aliunde est: nisi qd ipsa
limosa & uiscosa quoddamō limosam in hōminis & gluti-
nosam in ueritū terrā. Non sine causa em dictum est. homi-
nē plasmatum nō de terra qualibet: sed de limo. Vide em
quā limosum sit corpus: qd ipi quōq; spū tā fortiter &
penē indissolubiliter inhaeret: ut uix cum multa assistē-
tia possit aliqū separari. Quid ergo agendū: cū limosa illa cō-
gitatio mente subierit? Planē exclamandū nobis est cum
sancto Iacob atq; dicendū: Ruben primogenit? meus nō
crefas: ascēdisti em cubile patris tui. Rubea em & carna-
lis atq; sanguinea hmōi concupiscētia est. Quae tunc cubi-
le nostrū ascendit, cū non solū memoria tangit cogitatio-
ne: sed & ipsum uoluntatis strati ingredit & pollut pra-
ua delectatione. Bene autē primogenitus, nosser dicit ap-
petitus ille carnalis: qui tā ipso nimirū inuito uitā nostrā
in nobis pullulat: cū cetera uita processu tēporis ex mal-
tia mundi huius uarijsq; occasionibus cōtrahant. Opor-
tet ergo reprimere quem extinguere non possumus appe-
titem: quācūto cubile nostrū ingredit: circere eum nul-
latenus patiamur: sed sub nobis sit quēdamodū dicit scri-
ptura: Subter te erit appetitus tu? & tu diabris illius. Tā
uero tertiu cogitationū genus innum dum nūmis ac foeti-
dum est: quod nec admittere quidem uola rōne debemus:
sed tā longē praesentē foetorem & tota uirtute repellere:
to to animo propulsare: & conuersi statim ad gemitus: la-
chrymas atq; suspirijs inuocantes spm qui adiuuet infirmi-
tatem nostram. Sic nimirū cofusus abscedēs: non tā facile

Gen. 49

deinceps simile aliqd uiriliter resistentibus nobis mali-
gnus hostis offerre uel afferre psumet. Dico autē cogita-
tiones illas immundas penit? ac fortidas: qā ad luxuriā, ad
inuidiā, & uanā gloriā pntent: ceteraq; uita detestada.
Oportet em si mundas cōseruare uolum? aias nostras: ad
huc longe agētibus cogitationibus huiusmodi multa
cū indignatiōe occurrere: & exfufflare a nobis: ut nullus
eis detur accessus. Et primū quidem genus cogitationum
ociosarū. f. ad rē nō pntentiū lutum est: sed lutū simplex.
f. nō inhaeres nec foetens: nisi forte diutius immoretur in
nobis: & per incuriam ac negligentia nostrā in alterū ge-
nus cogitationū uertatur: quod quotidie experimur. Dū
enim ociosa tanquā minima spernim? ad turpia atq; inho-
nesta dilabimur. Secundū uerō cogitationū genus nō lu-
tū simplex sed ut tā diximus uisicosum ac limosum: est. Nā
tertū quidem sic cauendū est nō tanquā lutum aut lim?
sed tanquam immundissimum ac foetidissimum fecum.

De triplici iudicio pprio, hūano, & diuino. Ser-
mo.
Ic nos existimet hō ut ministros xpi: & dispē-
satores mysteriorū dei. Minister xpi sic debet
conuersari: ut ex moribus exterioris hois q; uis
detur existimetur cōpositio interioris animi q;
nō uidetur: ne uel ab alio uel a seipso possit iudicari: sed di-
cat cum eode aplo. Mihi pro minimo est ut a nobis iudic-
er aut ab humano dte: sed neq; meipm iudico: q; ait iudic-
cat me dñs est. B In qbus uerbis notāda sunt tria iudicia
humanū, suū cuiusq; ppriū, & diuinū: & humanū quidem
pōt iudicare de rebus exteriorib? q; sensib? corporis pccā-
pium: de interiorib? uerō nō pōt. Hinc em scriptū est: q;
em scit hoim q; sunt hois: nisi spūs hois qui est in eo: Quā
propter de his q; sunt in hoie pōt iudicare spūs hois q; in
ipso est: longe uerō pstantius de his spūs iudicat deus: cu-
ius necdum fateat aplos euasisse iudicium: qui tū tā humanū
trāscendisset & ppriū. Porro humanū cōtemnebat quidē
cebat. Mihi autē pro minimo est ut a uobis iudicetur: aut ab
humano die. Sed neq; propriū timebat qui dicebat. Sed
neq; meipm iudico: nihil em mihi cōscius sum. Solū ergo
restabat diuinum de quo ait. Qui autē iudicat me: dñs
est debet tū q; q; quātum pōtē irreprehēnsibīlē exhibere:
primū qdē corā deo: sed deinde etiā corā hominib?. Hoc
nepe est qd alibi loquit idē aplos dicens: Prouidētes bona
nō tū corā deo: sed etiā corā hoibus. C Tribus siquidē
modis puidem? bona corā hoib?. i. habitu, actioe, sermo-
ne. Habitu, ne sit notabilis: actioe ne sit reprehēnsibilis: ser-
mone, ne sit cōtēptibilis. Trib? etiā modis corā deo: cogi-
tatiōe, affectiōe, & intentiōe. Nā & cogitatio debet esse
sancta. Vñ scriptū est. Cogitatio scā seruabit te & affectio
pura: & intētio recta. Sūt autē tria ista, i. cogitatio, affectio,
intētio in aia: sed in ea quoq; proprijs singula locis distin-
cta uidentur. Nā cogitatio in memoria est: affectio in uolū-
tate: intentio in ratiōe cōsistit. Atq; ut eorū usum ac dis-
ferentiā clariū uideamus, sumamus nobis exemplam de
rebus exterioribus. In corpibus si quilibet deformis co-
lor cutem tū inficiat: corpus quidē turpis reddi: sed nō
ei de sua sanitate ex hoc admittit. Si ergo carni putredo al-
qua uel hūidus tumor infederit: iam non solum decus cor-
poris sed salus quoq; pcurbatur. Q; si languor forsitā in-
ualefcens cum ipsa carne ossa quoq; medullit? occuparit:
tunc demum de uita nō immerito potest desperari. Eodē
mō in aia: si pccāi suggerit memorie per cogitationem plu-
lum tū pberit aut uoluntas affectū: aut delibatio impū-
la consensum: fateor quidem deformitas est: nec audire inte-
rim anima illa meret: tota pulchra es amica mea: & si ne-
uus est: sed non morbus. Q; si uoluntas quoq; proccuat
pata sensu delectationis afficitur: resiste tamen adhuc deli-
beratio ratiōis: infirmatur quidem sed necdum moritur
aia: clamet tū necesse est: sana me domine & sanabo. Tunc
uerō mori dicit: qm & ipsa ratio ad pccāi per intentionem
curatur: tunc em cōsentit. Et de tali dicitur. Aia q; pecca-
uerit ipsa morietur. Hunc triplicem gradum explorat Eccl. 18.
uit. Dauid ex persona Adam: dicens domino expellenti

1. Cor. 4.

Rom. 12.

Eccl. 18.

Pfal. 37. de paradiso inlatam huius seculi euagatione. Cōfirmasti super me manū tuam. Et quā carnalia desideria sunt pōna peccatorū est famitāsin carne mea a facie irae tuae. Iā uerō nec robor est rōnis. Nō est pax ossibus meis a facie pētorū meorū. Qui rursum eodē gradū ex persona iusti decāratū cens. Memor fui dei & delectatus sum: & exercitatus sum. Delectatus eī p uolūtate: exercitatus per rōnem. A Ne ergo a memoria repellat deūstruēs turba plurimarū cogitationū q̄ solēt effluere tanquā uisus plebs in atriu: ponat ad eius portā iamtor cui nōmē est recordatio. ppria pro fessionis: ut cum turpibus sese cogitationib⁹ scelerit anti mus p̄grauari: increpet se & dicat sibi: Tu ne hęc debes cogitare: q̄ faceris es: q̄ clericus es: q̄ monachus es: Cul tor iustitiae debet in se quicquā iniquū admittere: Decet seruū xp̄i. amare deū tale aliqd ad modicum meditare: Hęc dīcedo. excludet fluxū illicitae cogitationis: p̄ recordationē proprię p̄fessionis. Similiter ad portā uolūtatis in qua solēt manere carnalia desideria: tanquam in domo. domestica familia. statuat ostiari⁹ qui uocatur recordatio celestis patrie. Hic em̄ pōt prauū desiderij quasi cū neus cūmque expellere: & ipsum qui ait: Ecce sto ad ostiū & pulso sine cunctatione recipere. Iam uerō ad thalamum rōnis talis & tam feroc adhibendū est custos qui nemini parcat: sed quicūq; hostis siue clam siue palā ingredi pre sumperit: procul eum arceat: & hic fit recordatio gehēnae. In ceteris siquidem id est memoria uoluntate: non ita est intolerabilis: si uel memoria recipiat quādoq; uagā cogitationem: uel uolūtatis impuram affectionem. Hoc uerō grauissimum & omnino damnosum: si unquam ratio perdidit restitūdinem intentionis finis.

Nota. Cogitare: q̄ faceris es: q̄ clericus es: q̄ monachus es: Cul tor iustitiae debet in se quicquā iniquū admittere: Decet seruū xp̄i. amare deū tale aliqd ad modicum meditare: Hęc dīcedo. excludet fluxū illicitae cogitationis: p̄ recordationē proprię p̄fessionis. Similiter ad portā uolūtatis in qua solēt manere carnalia desideria: tanquam in domo. domestica familia. statuat ostiari⁹ qui uocatur recordatio celestis patrie. Hic em̄ pōt prauū desiderij quasi cū neus cūmque expellere: & ipsum qui ait: Ecce sto ad ostiū & pulso sine cunctatione recipere. Iam uerō ad thalamum rōnis talis & tam feroc adhibendū est custos qui nemini parcat: sed quicūq; hostis siue clam siue palā ingredi pre sumperit: procul eum arceat: & hic fit recordatio gehēnae. In ceteris siquidem id est memoria uoluntate: non ita est intolerabilis: si uel memoria recipiat quādoq; uagā cogitationem: uel uolūtatis impuram affectionem. Hoc uerō grauissimum & omnino damnosum: si unquam ratio perdidit restitūdinem intentionis finis.

Parabola beati Bernardi de filio regis. Sermo B. Ex dūtes & p̄potens deus oipotens filiū sibi fecit hoīem quē creauerat: cui stat p̄uero delicta to pedagogos delegauit legē prophetas ceterosq; tuores & auctores usq; ad p̄nitū t̄p̄scī consummationis. Instruxit eum & monuit: dñm eū para disti constituit: oēs q; thesauros glorie suę ei ostendens & repromittens: si se non desereret. Et ne qd deesset bonis ei⁹ etiā liberū arbitriū ei indulserit: ut bonum eius esset uolūtatum nō coactum. Accepta licentia boni & mali cepit eū tēdere bonorum suorum: a cōcupiscētia sciendū bonū & malum: Egressus igit̄ de paradiso bonę conscientie noua q̄rens q̄ nesciebat: qui nulla adhuc nisi bona nouerat: p̄uermis legibus & pedagogis relictis. manducauit de ligno sciētię boni & mali cōtra uetitū patris: & abscondēs se miser & fugiens a facie dñi. cepit uagari p̄uer: insipiens per montes altitudinis: per ualles curiositatis: per campos licentie: per memora luxurie: per paludes uoluptatum carnalium: per fluctus curarum secularium. Videns antiquus p̄redo lactuū puerum sine custode sine rectore: procul a domo patris uagantem accessit & pomula illa inobediētię manu male persuasione ei portigens: postquā consensum ab eo efcit: aggressus est miserum & in terrā. in terra enim deus desideria precipitans: pedesq; id est mentis affectiones ne resurgat fortissimis ei secularis cōcupiscētię uinculis alligans manusq; operationis & oculos mentis: misit eum in nauim male securitatis. & flante uehementer uento adulationis trāfuxit eū in longinquam regionem diffimilitudinis. Venies ille in regionem nō suā uenalis factus est omnibus qui p̄tergredimur uā. Discit porcos pascerē: si quas porcortū māduare. dedit ei oia q̄ didicerat: & discit q̄ nesciebat: seruilia. opera. Vinctusq; in desperationis carcere: ubi in circuitu impij ambulat: in mala illa impie circuituonis cogitur molere emolumēto male conscientie. Proh dolor. Et ubi nūc est pater ille potētissimus & dulcissim⁹: atq; liberalissim⁹: Numq; pōt oblitiscī filiū uteri sui? Absit absit. Nō oblitiscit: sed misere: dolet & cōquirerit de absentia & perditiōe filiū sui. Mādat amicis: sollicitat seruos: oēs q; suscitāt ad requirēdū eū. Vnus ser uorū timor. ad imperiū dñi filiū fugiū uestigia. p̄sequēs. in profundo carceris inuenit filiū regis. carnalib⁹ peccā

torū fordib⁹ oblitiscit: uinculis & cathenis malae cōsuetudinis ligatū: miserū & amētē in miseris securum & ridēre. Quē uerbis & uerbisq; uirgēs ut exiret & rediret tanta miserū cōfusione desecit: ut sicut morti iā uicinus faceret & adhereret in terra ueter eius. Egressus euestigio alius cui nōmē spes: uidēs q; filiū regis a timore nō erutum sed obrutū: nō adiutū sed desecitū: accessit leniter & suscitans de terra in opē: & de stercore erigēs pauperē: leuansq; caput eius & coacta in unū cōsolationis ueste: oculos detergens & facie: heu. inq; quanti mercenarij in domo patris tui abūdant panibus: tu autē hic fame peris. Surge obsecro & uade ad patrem tuū & dic ei. Pater fac me sicut unum ex mercenarijs tuis. Tūc ille tādē uix ad se modicū reuer sus: tu ne es inquit spes? Et quō sp̄ci in totus potuit p̄tere: in tantū & tā horribile pfundū desperationis meae? Ego ego. inq; sum spes a patre tui transmissa: uides rante nō deserta donec te introducām domū patris tui & in cubiculum genitricis tuę. Et d. inq; ille dulce lenamē laborū: dulcis cōsolatio miserorū: nō una & nō infima de tribus cubiculis regis afflictijs uides carceris mei pfundū immane: uides uincula q̄ tui ad ingressum tuū iā maxima ex parte diruta sunt & dissoluta: uides concipit uorū meorū immanē multitudine. fortitudinē. uelocitā tē. astutiā. & q̄s tibi locus hic? At spes. ne times. inq; qui nos adiutat misericors est: q̄ pro nobis pugnat: oipotens est: pluresq; sunt nobiscū quā cū illis. Sup̄ hęc oia ad duxi tibi a patre missum equū desiderij: cui cum incederis me duce ab his oibus securi p̄ficeris. Dixit: & mollib⁹ strameris p̄te denotiois submissis: & bonorū explorū cal carib⁹ additis equo desiderij imposuit filiū regis: sed frax num defuit. Tanta erat festinatio fugiendi. Illico equus currit intransis. trahit spes autē: timor autē retro uerberibus urget & minis. Tūc uidēs hoc turbati sunt principes edom robustos moab obtinuit tremor obrigerunt omnes inhabitantes chanaā. Irruat super eos quomodo & panor in magnitudine brachij tui: sāt immobiles facti si la pis donec pertrāseat filius tu⁹ dñe: filius tuus iste quē post sedisti. Sed cū sic ferunt precipites: effugiū qdē. sed nō si ne periculo: q̄a sine me nō fō. Propter quod a patre trāmissa accurrat prudentia: una de summis principib⁹ palatij: in comitatu amica habēs tēperatā: & tēpēs currites parcius inq; obsecro parcius: dicit em̄ Salomō. Quis est nūc est pedibus: offendit. Si sic curritis offenditis: si offenditis caditis: si caditis filiū regis quē suscipitis liberadū inimicis redditis. Nam si occiderit: ilico manus eorū erit super eū. Hęc dicens frenū discretiois imposuit feruēdo illo equo desiderij: eiusq; habēs temperantia regēdas cōmisit. Cumq; timor retro de uicinia & uirtute mimicorū & tarditate fugę causeretur: uade. inquit prudentia. retro sathanas: scandalū es nobis. Eortitudo & laus nostra domini: & factus est nobis in salutem. Et ecce fortitudo miles dñi egressus: accurrens per campum sicut: extra cō gladio letitię: nolite. inquit. turbati plures nobiscū sunt quā cū illis. Tunc prudentia curię celestis affueta cōsilijs. cauet. inq; obsecro: q̄a hereditas illa ad quā in iustio festinat (sicut dicit Salomō) in sine benedictiōe care bit. Proficiscimini igit̄: nō tā festinatē quā prudentē. Inimici em̄ nō sunt in itinere: sed iuxta iter scandalum solent ponere: in bñis & truijs & uarū amfictibus. P̄cedam itaq; non autē tenece uisām iustitię & uelociter in troducemus uos in castra sapientie: quā iam non procul sunt a nobis: Sapientia enim de qua dicitur: Concupiscēs sapientia: disce iustitia. Sic itaq; dum uiam carpunt urget timor: spes trahit: munus fortitudo: temperantia moderatur: prouidet & instruit prudentia: ducit & perducit iustitia appropinquat filius regis castris sapientie. Quæ uo uis hōspitis audit aduentu p̄occupat eum qui se cōcupiscit: occurrat & ostēdit se in uis hōspiter. Post uerō profundae humilitatis castre cingebat: super quam fortissimus & pulcherrimus murus obediētię edificatus caelos penetrabat: quam bonorū explorū historū undiq; depēte

Prou. 19

Prou. 20

Eccl. 11

depēte: mitabiliter decorabat. Edificat? aut erat cū ppugna uiculis: mille clypei ex eo depēdebant: ois amatura fortū Portā p̄fessionis oibus patēs: iam tor i limine dignos inducēs: & indignos abiecit. Preco sup̄ portā clamās. Si quis diligit sapiam ad me declinet & cū inueniet: & cū dum inuenit beatus est si tenuerit eam. Hic fili⁹ regis occur rens sibi sapię ducatu introductus: imo uisus de portatū: familia regie uallat? obsequis ad medię ciuitatis ar cem perducitur: ubi ipsa edificauit sibi domū: cū dicit colū nas septē: subdidit sibi gētes: sup̄borū & sublimū colla ppria uirtute calcant. Ibi collocatur in lecto sapię: quem ambūit hexagita fortissimi ex fortibus israel: uinculūq; enis sup̄ femur suū. Adest Daud in tympano & chorū chordis & organo: ceteriq; celestis curie paranymph gaudētēs & exultantes sup̄ eum p̄torē penitentię agentē: quā supra non agitant uisus iustus q̄ nō indigent penitentiā. Et ecce ueniēs ab aquilone uentus turbis & ignis inuoluitis torā cōcussit domū sapię: castra turbauit. Egressus est em̄ pharaō cū currīb⁹ & equitib⁹: p̄sequēs fugiētē israel. Cogitauerūt etiā unanimitē simul aduer sus eū: testamētū disposuerūt tabernacula idumeorum & hyllaclit: moab & agareni: sebal & amō & amalech: alie nigenx eū habitantibus tyri. Et cū abierit ille magnus ex terminator diaboli⁹ uenit cum illis. Quid multa? Obsecra est ciuitas: iā surgūt tētationū machinę: urget undiq; p̄nit mē: ille in insidijs draco in aperto leo: cogit focos: ignes iūcti: perfordit muros: bella suscitāt: insidias submittit: totius urbis minitās excidū. Intus uerō timor & angustie & a uehemētī & iprouico hostiū impetu oēs turbati sunt & moti sunt sicut obruius: & ois sapia corū deuorata est: & clamauerūt ad dñm cū tribularent. Currit ad arcē sapen tię: mala nunciant: cōsiliū q̄ritur. Reueria em̄ ad se prudē tia eūcōsilit sapentię: quid factū opus sit. Illa accelerandum testatur & regis famiū q̄rendum cōsiliū. Et quis. inquit. ibit nobis? At sapia oīo inq; Et ne morā faciat in eūdo: ascēdit sup̄ equū fidē. Quę sita dñi oīo & in tanto tumul tu uix tandē inuēta adest: ascēdit super equū fidē: p̄cū scitur per uia celi nec cessat donec intrerit portas dñi in cō fessione atria eius in hymnis. Et sicut familiare mācipium cū fiducia accēdes ad thronū glorie eius: exponit necessi tatis suę uocem. Audit rex filiū periculo: cōuersus ad cōsuetū regni sui charitatē d. inquit. quē mittā: & q̄s ibit nobis? At illa: ecce ego. inquit. mitte me. Tūc rex: p̄uales inq; p̄ualebis: & libera bis eū. Egredere & fac ita. Illico egressam a facie dñi regnā celi charitatē tota comitatur milita celestis: ueniēs q; & descendens in castra a uirtute & letitia presentie: suę illico oia exilarauit: commota cōp̄posuit: turbata pacauit. Res q̄ dicit miseris lux: t̄mōdis si ducta. Reddit coram sp̄s q̄ pendē aufigerat: fortitudo quę penē corruerat. Resumit cōstantiā tota sapientie milita. At inimici ciuitatē obfideētēs: q̄ nam est inquit exulta tio in castris? Nō fuit tāta exultatio heri & nudius tertius? Vē nobis: uenit deus in castra: uē nobis. Fugiamus israel: dē em̄ pugnat p̄ eis. Sic fugētib⁹ inimicis gratiē dei impetu letificat ciuitatem dei: sanctificauit tabernaculum suum altissim⁹. Deus in medio eius nō cōmouebitur: ad iuuabit eam deus mane diluculo. Conturbate sunt gētes & inclinata sunt regna: dedit uocem suam: mora est terra. Dñs uirtutū nobiscū: susceptor noster deus iacob. Susci piens ergo p̄uerū dei: p̄uerū suū regina charitas exiit ad cælum patrisq; deo representauit. Cui pater placitus ac se renus occurrēs: cito. inq; p̄ferte stola primam & induite illi: & date annulū in manu eius & calcamentā in pedib⁹ eius. Et prouidite ut illi signatum: & occidite illi. Epu lari enim & gaudent oportet: q̄ iste filius meus mortuos fuerat & reuixit: perierat & inuenit? est. Nota hic quatuor in p̄ueri nostri liberatione. Primo penitentiam sed fatuā secundo fugam sed temerariā & irrationabilem: tertio pugnam sed trepidam & meticolosam: quarto uictoriam ualidam & sapientem. Quæ omnia in uno quolibet fugi te de seculo inuenies. Primo enim est egens & insipiens:

postea preceps & temerarius in prosperis: deinde trepidus & pusillanimis in aduersis: postremo prouidus & eruditus & perfectus in regno charitatis.

De tribus ordinibus ecclesie ad patres in capitulo loquitur. Sermo.

O mare magnū i quo itiq; certū est nō altud quā p̄sens seculi amari fluctūs designari: tribus hoim generib⁹ suo cuiq; mō peruiū est ut trāscāt liberati. Tres em̄ sunt noe. danfel. & iob: quorū primus nauis. secundus ponte. tertius uado trāst. Porō tres hoies tres ordines ecclesie signant. Noe q̄ de archā rexit ne periret diluuiū ubi protinus rectorū ecclesie formā agnosco. Danfel uir desideriorū abstinentie & castimonie deditus: ipse est (soli deo uacās) penitentiū & cōnitentiū ordo. Iob quōq; substantiā huius mundi bene dispēns: in cōiugio fidelē designat populū terrā licē te possidēre. De primo igit̄ & secūdo nobis habet? est: mo: qm̄ affunt uenerabiles fratres & obabbates nri de uero platorū: affunt & monachi de penitentiū ordine. A quo tñ nos abbates alienos reputare debemus: nisi forte (q̄ abfit) officij nostri gratia nostra fuerimus p̄fessionis immemores. Tertio igit̄ cōiugatorū uidelicet ordinē magis succincte trāscuro: tanquā minus ad nos pertinet. Ipse est qui mare magnū uado. pertrāsit laboriosum rursus & periculofum: etiā & lōgū habēs iter: appequū nulla uite cōpēdia capter. Nā q̄ periculofum sit iter in eo patet q̄ tā multos in eo perire dolem⁹: tā paucos uidemus sic ut necesse est pertrāscire. Valde em̄ difficile est p̄ferim dieb⁹ istis q̄bus malitia nimis inualuit inter undas huius mūdī. uoraginē. uictorū & criminalū p̄torū fouas declinare. At cōnitentiū quidē ordo. & pōte pertrāsit. Quod iter bre uisus & facilius etiā securi⁹ esse nemo q̄ nesciat. Sed omne to laudes: pericula magis ostēdo: hoc em̄ multo meli⁹ atq; utilius est. Recta quidē semita uestra charitissim⁹: sed oīo secūra nō est. T̄mōdis em̄ periculū triplex. i. ne forte aut æquare se alteri: aut respicere retro: aut certē in medio pōte stare aut residere quis uelit. Neq; em̄ ullū ex his tribus pontis patē angusta & arcta uia q̄ ducit ad uitā. Cōtra et go primū periculū oremus singulū cū p̄pheta. Ne ueniat pes sup̄be: qm̄ ibi ceciderūt q̄ operatur iniquitatē. Nā de eo q̄ mittens manū suā ad aratū postea retro cōuertitur: certū est qm̄ labit statim. & pelagus operit caput ei⁹. Sed & q̄ stare uoluerit nō quidē relinques ordinē sed p̄cicere in eo dissimulās: cadat necesse est ab his q̄ sequimur impulsus & euerfus. Arcta em̄ est uia & impedimēto est p̄cicere & p̄cifici uolētibus. Hinc est q̄ fugiter arguit & repre hēdit: q̄ ferre nequeat tepiditatis eius segnitū: q̄ uelut quibuscūq; stimulis urgent & impingunt manibus: ut unū necesse sit ē duobus: aut proficere. I aut prorsus desicere. Minime igit̄ oportet resistere gressum retro p̄cicere quos q̄ aut æquare nos alijs multo expedit minus: sed tota hu militate currēdū nobis & p̄perādū: mē qm̄ forte is q̄ egres sus est ut gigas ad currēdā uia: lōge a nobis fiat: quē si be ne sapimus p̄uidentes in cōspectu nostro semp: & in eius odore tacti facilius citiusq; curremus. Nec uerō angusta nimis inueniet pontis semita currere in ea uolētibus tri bus em̄ cōpactus est lignis: ut qui p̄fecte eis smittit uolue rint: nō labat in itinere pes eorū. Hęc aut sunt p̄na cor

Psal. 35

A. 14.

in quā compositis ut in p̄na quidē nondum impatitria